

werkplan gastouderbureau

	blz.
Inleiding	3
1 Het gastgezin	4
1.1 Het pedagogisch klimaat	4
1.2 Afspraken en regels	4
1.3 Aantal kinderen in het gastgezin	5
2 De gastouder	5
2.1 Het gastgezin	6
2.2 Relatie kind-gastgezin	6
3 Wennen	6
3.1 Voorbereiden en afscheid nemen	7
4 De omgeving	7
4.1 Algemeen	7
4.2 Trap	7
4.3 Deuren naar buiten	7
4.4 Slaapkamer	8
4.5 Meubilair	8
4.6 Sanitair	8
4.7 Keuken	8
4.8 Buitenruimte	8
5 Eigendommen van kinderen	9
6 Werving en selectie	9
6.1 Ondersteuning en scholing	10
7 Handelen bij ziekte of ongeval van een kind	10
8 Werkinstructies t.a.v.:	10
• het vermoeden van kindermishandeling	
• het vermoeden van seksueel geweld	
• het signaleren van ontwikkelingsstoornissen	
• het voorkomen van en handelen bij wiegendood	
9 Calamiteiten	10

Inleiding

Het pedagogisch beleid Gastouderopvang vormt de basis voor de opvang in een gastgezin. In het kader van de kwaliteitszorg wordt dit pedagogisch beleid om de 3 jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

In het pedagogisch beleid Gastouderopvang staan de visie op kinderopvang, op de ontwikkeling van kinderen en op opvoeding. Vervolgens komen aan de orde het pedagogisch hoofddoel, de subdoelen, de randvoorwaarden en het signaleren. Dit beleidsstuk is verkrijgbaar bij de bemiddelingsmedewerker van het Gastouderbureau. Het daarop gebaseerde werkplan wordt eens per twee jaar geëvalueerd.

Wat het pedagogisch beleid betekent voor het werken in de praktijk, leest u in dit werkplan. Dit werkplan is tot stand gekomen door overleg tussen de manager, de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau en een aantal gastouders. Het heeft tot doel om u, als vraagouder, zo goed mogelijk te informeren en het is voor de gastouders een richtlijn voor het dagelijks werk.

Het is bekend dat aan de gastouders andere eisen worden gesteld dan aan de medewerkers van de kinderopvang of peuterspeelzalen. Gastouders hebben een kindgerichte opleiding op minimaal niveau 2 en ervaring met het omgaan met en opvoeden van kinderen. Bij de werving en selectie hebben ze ingestemd met het pedagogisch beleid Gastouderopvang en zijn de basisvaardigheden, die ze als opvoeder moeten hebben, aanwezig.

We hopen dat u een zo volledig beeld krijgt van de opvang in een gastgezin waarbij het natuurlijk uitermate belangrijk is dat de opvoeding van u als vraagouder aansluit bij de opvoeding van de gastouder.

Mochten er vragen zijn, dan kunt u bij ons terecht.

Wij wensen u en de kinderen een fijne tijd toe in een gastgezin!

Bemiddelingsmedewerker gastouderbureau en gastouders.

1. Het gastgezin

Het gastgezin waarin uw kind, met uw instemming, wordt geplaatst kan erg verschillen qua samenstelling. Er zijn gastouders die jonge kinderen hebben maar wel tijd en ruimte hebben om nog andere kinderen op te vangen, omdat zij niet buitenshuis werken. Het komt ook voor dat de eigen kinderen al groot zijn of uit huis gegaan. Een aantal vindt het heerlijk om dan weer wat jongere kinderen van werkende ouders op te vangen en mee op te voeden.

Bij de intake wordt nadrukkelijk gevraagd of de partner achter de keuze staat om als gastgezin te functioneren. De medewerker van het gastouderbureau vindt een goede sfeer in het gastgezin en een gastouder die plezier heeft in het omgaan met kinderen voorwaarde om over te gaan tot plaatsing.

1.1 Het pedagogisch klimaat

Er wordt geprobeerd om in het gastgezin een warme, veilige en ontspannen sfeer te creëren. Een sfeer waarin kinderen zichzelf kunnen zijn en zich kunnen ontwikkelen. Het positieve gedrag wordt bevestigd door aandacht en een complimentje. Minder gewenst gedrag wordt benoemd, dus niet alleen afgekeurd of verboden. Er wordt aan het kind uitgelegd waarom het gedrag niet gewenst is en er wordt eventueel een alternatieve activiteit aangeboden.

Als er meerdere kinderen worden opgevangen in een gastgezin, dan is het streven om met ieder kind afzonderlijk een goede relatie op te bouwen. Het zich veilig voelen in het gezin vormt de basis voor het onderzoeken en het spelen.

Onderlinge communicatie is erg belangrijk; er moet uitwisseling zijn tussen gast- en vraagouder in het belang van de kinderen. Als er problemen of veranderingen in de thuissituatie optreden dan is het wenselijk dat de gastouder op de hoogte is, zodat ze hier op in kan spelen.

1.2 Afspraken en regels

Het is erg belangrijk dat er duidelijke afspraken worden gemaakt tussen u en de gastouder over de wijze waarop de opvang wordt uitgevoerd. Te denken valt aan:

- 1 de wederzijdse bereikbaarheid
- 2 de haal- en brengtijden
- 3 de gewenningsfase
- 4 het dagritme en de wijze waarop het gastkind daarin meedoet
- 5 de activiteiten
- 6 het inspelen op de belangrijke gewoonten en de rituelen van het kind
- 7 de pedagogische aanpak
- 8 het omgaan met inrichting en speelgoed
- 9 de omgangsvormen
- 10 het meenemen van vriendjes
- 11 de mate van zelfstandigheid
- 12 voeding en snoepen
- 13 gebruik van de TV
- 14 omgaan met het milieu
- 15 handelswijze bij ziekte of ongeval van een kind
- 16 eventuele mogelijkheden tot deelname aan externe activiteiten (bv. sport, muziek, peuterspeelzaal)

- 17 wijze van vervoer/begeleiding van/naar school of externe activiteiten
- 18 opvang tijdens vakantiedagen of extra vrije dagen van school (voor kinderen in de basisschoolleeftijd)

Opvoeden vindt vooral plaats door het overdragen van, vooral impliciete, gedragsregels. Kinderen leren deze regels door voorbeelden van anderen en doordat de gastouder ze bewust aanleert. De regels worden aangepast aan de ontwikkelingsfase van een kind. Van een dreumes kun je niet verwachten dat hij/zij een half uur aan tafel blijft zitten. Regels worden niet gemaakt om de regels maar op basis van argumenten als: de ander en jezelf niet bezeren, verantwoord omgaan met speelgoed, de inrichting niet beschadigen enz.

1.3 Aantal kinderen in het gastgezin

Er worden maximaal 6 kinderen in de leeftijd tussen 0 en 13 jaar, inclusief eigen kinderen tot 10 jaar, tegelijkertijd opgevangen. Ook vriendjes (tot 10 jaar) van eigen of gastkinderen die tijdens de opvang aanwezig zijn tellen mee. Wanneer alle kinderen jonger zijn dan 4 jaar mogen er maximaal 5 kinderen gelijktijdig worden opgevangen. Van deze 5 kinderen mogen er maximaal 4 in de leeftijd tussen 0 en 2 jaar zijn, en maximaal 2 in de leeftijd van 0 - 1 jaar. Er mogen dus wel drie 1-jarigen gecombineerd met één 0-jarig kind worden opgevangen, maar niet drie 0-jarigen samen met één 1-jarig kind. Leeftijdsopbouw en aantal kinderen kunnen binnen de genoemde grenzen variabel zijn. Ze zijn afhankelijk van de competenties van de gastouder en de mogelijkheden voor opvang zoals slaap- en speelruimte. De vraagouders bepalen mede of zij het met de leeftijdsopbouw van de gastkinderen eens zijn.

Aandachtspunten bij de bepaling van het aantal en de leeftijd van de in een gastgezin te plaatsen kinderen zijn:

- De mate van ervaring van de gastouder in de opvang van kinderen.
- De mate waarin de gastouder in staat is een groep kinderen te begeleiden.
- De beschikbaarheid van een achterwachting voor het geval van calamiteiten. De volwassene die de functie van achterwacht heeft is lichamelijk en geestelijk capabel en kan, in geval van een calamiteit, binnen maximaal 15 minuten in de woning, waar de opvang plaatsvindt, zijn.
- De mogelijkheden van de gastouder om eventueel schoolkinderen te halen en te brengen.
- De hoeveelheid speelruimte en buitenspeelgelegenheid voor de kinderen waarover de gastouder beschikt. Zie verder hoofdstuk 4.
- De veiligheid m.b.t. de opvang van kinderen in verschillende leeftijden is gewaarborgd.
- De bemiddelingsmedewerker zorgt, in overleg met de gastouder, voor een zo evenwichtig mogelijke leeftijdsverhouding van de kinderen, bijvoorbeeld 2 baby's, 2 peuters, 2 schoolkinderen, voor zover gewenst.

2 De gastouder

Gastouders hebben een warme en positieve uitstraling zodat kinderen zich veilig voelen. Veiligheid en vertrouwen vormen de basis voor een optimale ontwikkeling

en ontplooiing. Gastouders kunnen zich inleven in de kinderen zodat er begrip ontstaat voor het gedrag dat wordt waargenomen. Zij zijn evenwichtig en stralen rust uit zodat u, als vraagouder, uw kind met een gerust hart achterlaat. Niet alle huishoudelijke klusjes hoeven te worden opgeschort, maar er moet ook tijd zijn om wat met de kinderen te ondernemen of ze te motiveren om iets te ondernemen. Dat kan alleen door zelf enthousiast te zijn en door kennis te hebben van de ontwikkelingsfase waarin een kind zit.

2.1 Het gastgezin

Niet alleen de gastouder maar ook de andere leden van het gezin zijn belangrijk voor het gastkind. Zij bepalen mede de sfeer in huis. Uit ervaring is bekend dat de eigen kinderen meestal enthousiast reageren op een gastkind en als 'broertjes en zusjes' met ze omgaan.

Elk gezin heeft een eigen dagritme; een ritme waarin gastkinderen zich doorgaans snel voegen. Het anders verlopen van de dag hoeft niet negatief te zijn. Een kind weet al vroeg dat het niet overal gaat zoals thuis. Als het maar duidelijk is wat er wordt verwacht zodat een kind niet onzeker wordt.

2.2 Relatie kind-gastgezin

Een goede relatie is mede afhankelijk van de opstelling van u als vraagouder. Het is essentieel dat u vertrouwen heeft in uw gastouder. Uw kind merkt dan dat u het met een rustig gevoel achterlaat. Wanneer u de opvang écht uit handen kunt geven, dan zal er binnen korte tijd een relatie ontstaan tussen uw kind en de gastouder.

U zult merken hoe snel een kind zich hecht als het opgevangen wordt in een warme en veilige sfeer.

3. Wennen

Het koppelingsgesprek vindt meestal plaats bij de gastouder. Bij dit gesprek zijn de kinderen niet altijd aanwezig. Soms zijn de kinderen nog te klein om te beseffen wat er gaande is. Er moet dus voor definitieve aanvang van de opvang iets worden afgesproken over het wennen. Dat zal in goed overleg moeten gebeuren. Er zijn geen vaste procedures omdat ouders sterk van elkaar verschillen. Sommige ouders willen de opvang rustig opbouwen door het kind even te brengen en weer snel op te halen en anderen laten hun kind meteen een dagdeel achter bij de gastouder. Belangrijk aspect is dat de vraagouder de opvang met een goed gevoel uit handen geeft en rustig naar haar/zijn werk gaat. Er moet altijd gelegenheid worden geboden om even te bellen hoe het gaat.

3.1 Voorbereiden en afscheid nemen

Vorbereiden kan door de wat oudere kinderen te vertellen wat er gaat gebeuren en waarom. Die voorbereiding moet niet weken van te voren plaatsvinden omdat een kind weinig besef heeft van tijd en het daardoor misschien nodeloos onrustig wordt. En zijn de kinderen nog klein dan is het ook goed om alle stappen verbaal te begeleiden. 'Zo, nu gaan we in de auto' enzovoort. Ga wel voor de definitieve opvangdag even kijken en kennismaken.

En het afscheid: het moet heel duidelijk zijn wanneer u vertrekt. U kondigt het van te voren aan zodat uw gastouder de opvang kan overnemen. Ga niet weg zonder iets te zeggen. Ook al wordt uw kind even verdrietig; het heeft er wel recht op om te weten dat u weggaat. U voorkomt hiermee ook dat een kind niet weet waar het aan toe is en gevoelens van angst bij uw kind.

4. De omgeving

Gastkinderen worden tot meestal opgevangen in het huis van de gastouder. Het huis waarin de opvang van de kinderen plaatsvindt, is zodanig ingericht dat er voldoende ruimte is voor het spelen, het slapen, het eten en verschonen. Deze ruimten moeten ook voldoen aan de gangbare normen van hygiëne en veiligheid. De punten in de lijsten Risico inventarisatie Veiligheid en gezondheid, hieronder globaal beschreven, worden jaarlijks langsgelopen. Voor het spelen buiten moet er een afgeschermd ruimte zijn met bij voorkeur een zandbak en ruimte om met rijdend materiaal te spelen.

4.1 Algemeen

In de ruimten waarin jongere kinderen verblijven zijn kachels, buizen of radiatoren die te heet kunnen worden afgeschermd of niet direct toegankelijk voor het kind. Deuren of ramen/glas op kindhoogte zijn voorzien van veiligheidsglas of beschermende folie of worden afgeschermd.

Elektriciteitsnoeren zijn weggewerkt, stopcontacten zijn beveiligd.

Kleine voorwerpen, giftige stoffen (schoonmaakmiddelen, sigaretten) of gevaarlijke voorwerpen (lucifers, messen, scharen etc.) worden buiten het bereik van jonge kinderen weggeborgen. Hete vloeistoffen worden buiten het bereik van jonge kinderen gezet.

Scherpe/uitstekende delen (b.v. kapstok) worden afgeschermd.

Afval wordt buiten het bereik van jonge kinderen opgeslagen

Er is voldoende vrije loopruimte, er zijn maatregelen getroffen om vallen door gladde vloer of, losliggende obstakels (matten) of oneffenheden te voorkomen.

Er is voldoende speelruimte voor de kinderen in de woning. Als richtlijn geldt hierbij de bepaling die van kracht is voor de kinderopvang dat de oppervlakte van de ruimten waar de kinderen de meeste tijd verblijven (woonkamer en eventueel woonkeuken) circa 3,5 vierkante meter per kind moet bedragen.

4.2 Trap

Voor jonge kinderen wordt de trap afgeschermd door bijvoorbeeld een traphekje, of er worden andere maatregelen getroffen om de trap onbereikbaar te maken voor het jonge kind.

4.3 Deuren naar buiten

Er worden maatregelen getroffen om te voorkomen dat jonge kinderen ongezien naar buiten gaan.

4.4 Slaapkamer

Er moeten voldoende slaapkamers voorhanden zijn om elk gastkind dat overdag nog slaapt rustig en veilig te slapen te leggen.

Er wordt gebruik gemaakt van een deugdelijk bed, met een spijlafstand tussen de 4,5 en 6,5 cm en met zijkanten van tenminste 60 cm hoog (vanaf de bodem gemeten). Wanneer er gebruik gemaakt wordt van een campingbedje voor baby's, wordt erop toegezien dat het bedje over een harde ondergrond beschikt.

Wanneer er gekozen wordt voor een ander bed dan een spijlen- of campingbed worden maatregelen getroffen om te voorkomen dat het kind uit bed valt.

4.5 Meubilair

Er wordt gebruik gemaakt van deugdelijke kinderstoelen of boxen - met een spijlafstand tussen de 4,5 en 6,5 cm en met zijkanten van tenminste 60 cm hoog (voor zover noodzakelijk, mede afhankelijk van de leeftijd van het kind).

4.6 Sanitair

Heetwaterkranen bevinden zich buiten het bereik van jonge kinderen, of er zijn maatregelen getroffen om te voorkomen dat kinderen zich aan heet water branden (b.v. aanleg thermostaatkraan).

4.7 Keuken

Er zijn maatregelen getroffen om te voorkomen dat jonge kinderen bij hete pannen, kookplaat, oven of gasfornuis kunnen komen.

Gevaarlijk bestek en keukenapparatuur zijn buiten het bereik van jonge kinderen geplaatst/opgeborgen.

Plastic zakken en vuilnis worden buiten het bereik van jonge kinderen bewaard.

4.8 Buitenruimte

Er is voldoende buitenruimte om veilig te kunnen spelen. Als richtlijn geldt hierbij de bepaling die van kracht is voor de kinderopvang dat de oppervlakte van de

buitenruimten circa 3 vierkante meter per kind moet bedragen. Bij ontbreken van voldoende buitenruimte bij de woning dient er een veilige (buiten) speelgelegenheid in de buurt van de woning te zijn.

In de buitenruimte bevinden zich geen voor kinderen bereikbare scherpe voorwerpen (b.v. tuingereedschap) of objecten, objecten met beknellingsgevaar, giftige stoffen (bestrijdingsmiddelen) of giftige planten/struiken.

Open water is afgeschermd en niet toegankelijk voor jonge kinderen. Zwembadjes worden uitsluitend onder direct toezicht van de gastouder gebruikt en leeggegooid na gebruik (er mag ook geen regenwater in blijven staan). Zie verder het protocol gebruik zwembadjes (Handboek Beleid C20 en Handboek Documenten GOB 48).

Wanneer er een zandbak aanwezig is wordt deze iedere keer voor gebruik door de gastouder gecontroleerd op uitwerpselen.

5. Eigendommen van kinderen

Er wordt respectvol omgegaan met materialen die kinderen van huis meebrengen. Speelgoed waar niet meer mee wordt gespeeld en kleding die niet meer wordt gedragen wordt in de tas van het kind gestopt.

6. Werving en selectie

De gastouders die zich aanmelden en aanbieden om opvang te verzorgen krijgen thuis bezoek van een medewerker van het gastouderbureau. Het gesprek vindt thuis plaats opdat de medewerker ook de plaats van de opvang kan zien en eventueel kennis kan maken met de overige gezinsleden.

De onderwerpen die aan bod komen zijn:

- 1 motivatie
- 2 opleiding of ervaring m.b.t. opvoeding, begeleiding en verzorging van kinderen
- 3 beschikbare tijd
- 4 voorkeur voor bepaalde leeftijd van het gastkind
- 5 veiligheid en hygiëne in en rondom het huis
- 6 bereidheid om samen te werken met het bureau
- 7 ideeën ten aanzien van opvoeding en verzorging
8. privacyregels

Op basis van een aantal selectiecriteria wordt besloten om de gastouder al dan niet op te nemen in het bestand. Deze criteria zijn o.a.:

- 1 bereidheid om uit te gaan van het algemeen pedagogisch beleid als basis bij de opvoeding
- 2 beschikken over een diploma mbo-2 helpende (zorg) Welzijn, of een daaraan gelijkgesteld diploma, of het certificaat goed gastouderschap
- 3 hebben van verantwoordelijkheidsgevoel
- 4 bereidheid tot samenwerking en scholing
- 5 minimaal 18 jaar oud zijn

Zie verder Regelgeving Gastouderbureau 2.2.3 selectie

6.1 Ondersteuning en scholing

Iedere opvoeder, of het nu een beroepskracht is of een ouder, heeft wel eens vragen over de manier waarop het best met een kind kan worden omgegaan. Om de opvoedingsdeskundigheid te vergroten organiseert het bureau minimaal twee keer per jaar een werkoverleg met de gastouders. Tijdens dit overleg komen verschillende thema's aan de orde, zoals 'angst bij kinderen, observeren van kinderen'.

De medewerker van het gastouderbureau geeft daarnaast, op verzoek, ook individuele ondersteuning. Ontstaan er problemen tussen u en gastouder waar u samen niet uitkomt dan kunt u ook ondersteuning vragen bij het bureau. Voor de behandeling van klachten kunt u het klachtenreglement aanvragen bij het gastouderbureau.

De gastouders zijn verplicht om één keer per jaar een herhalingscursus EHBO te volgen die vooral gericht is op kinderen van 0-12 jaar. Daarnaast krijgen de gastouders bijscholing rond diverse onderwerpen op pedagogisch gebied.

7. Handelen bij ziekte of ongeval van een kind

In het koppelingsgesprek worden tussen gast- en vraagouder afspraken gemaakt over en eventuele opvang bij ziekte van het kind. Wanneer er sprake is van medisch handelen i.v.m. een chronische ziekte of handicap van een kind, zijn gast- en vraagouder gehouden aan de bepalingen vermeld in het protocol (chronisch) zieke kinderen en ongevallen. (C3 Handboek beleid). M.b.t. bijzondere handelingen in het kader van chronische ziekte of handicap, en verstrekking van medicijnen, dient door ouders een verklaring te worden ingevuld (Handboek Documenten GOB 10). Daarnaast dient verstrekte medicatie door de gastouder te worden geregistreerd de achterkant van het verklaringsformulier (Handboek Documenten GOB 10)

8. Werkinstructies t.a.v.

- het vermoeden van kindermishandeling
- het vermoeden van seksueel geweld
- het signaleren van ontwikkelingsstoornissen
- het voorkomen van en handelen bij wiegendood.

Bij het vermoeden van kindermishandeling of seksueel geweld, zal de gastouder hiervan melding maken bij de medewerker van het bureau.

De desbetreffende protocollen liggen voor gastouders ter inzage op het gastouderbureau, evenals het 'Zorg- en signalering protocol'. Aan gastouders die beginnen met de opvang van een baby wordt het protocol wiegendood, met instructies ter voorkoming van en handelen bij wiegendood, verstrekt alsmede de folder 'Veilig slapen' van de Stichting Wiegendood.

9. Calamiteiten

Wanneer er zich een calamiteit t.a.v. het gastkind voordoet, volgt de gastouder de instructies op die ten aanzien hiervan bij het koppelingsgesprek zijn overeengekomen met de vraagouder. De daarvoor benodigde gegevens zijn in het bezit van de gastouder.

Gaat het om een calamiteit die iets anders betreft, dan zal de gastouder handelen naar algemeen hiervoor geldende voorschriften die door de overheid zijn uitgevaardigd (zie ook instructies in calamiteiten plan op de volgende pagina's).

CALIMITEITENPLAN GOB

1 ALGEMEEN

Het belang van het kind staat bij alle beslissingen voorop!

- Blijf zelf steeds zo rustig mogelijk om paniek te voorkomen.
- In gevallen waarbij politie of brandweer betrokken is, dient iedereen hun instructies op te volgen.

2 WAT TE DOEN BIJ EEN KLEIN BRANDJE

- zelf blussen indien mogelijk
- kinderen op een afstand houden
- geen risico's nemen; beter 10 keer te vroeg dan 1 keer te laat!

Aandachtpunten hierbij zijn:

- Stroomtoevoer zo nodig afsluiten als de brand ontstaat bij elektrische apparatuur.
- Bij kookplaats of frituur nooit met water blussen.
- Sleutels zoveel mogelijk meenemen om de brandweer vrije toegang te verschaffen tot het gebouw.
- Het adressenbestand altijd actueel hebben (t.b.v. waarschuwen van ouders/verzorgers).

2a WAT TE DOEN BIJ EEN GROTE BRAND

- 112 bellen
- vertel waar de hulp wordt gewenst: adres en plaats
- vertel van wie er hulp moet komen: brandweer, ambulance of politie

Vervolgens:

- alle kinderen worden zo veilig/snel mogelijk naar buiten gebracht
- geen jassen, schoenen e.d.; het gaat om de veiligheid
- baby's kunnen in een deken of kinderwagen worden vervoerd
- bij veel rook kruip je over de grond
- telefoonklapper/lijst met telefoonnummers vraagouders meenemen
- als huis na blussen brand door brandweer niet meer te betreden is bij burens of anderen contact opnemen met de ouders van de bij jou als gastouder ondergebrachte kinderen

3 ALS DE SIRENE GAAT

Als de sirene gaat dan is er sprake van alarm. Het kan betekenen dat er een ramp is gebeurd: een natuurramp, vliegtuigongeluk, lekkende tanker, explosie of ander dreigend onheil waarbij veel mensenlevens worden bedreigd.

De sirenes worden regelmatig getest.

Wat te doen?

- ga zo snel mogelijk ergens naar binnen met de kinderen
- sluit deuren en ramen
- zet de radio aan
- ga niet bellen; het telefoonsysteem kan overbelast raken
- via de radio hoor je wat er moet gebeuren.

Als er geëvacueerd moet worden dan moet je:

- **gas, licht en water afsluiten**
- **hoognodige zaken meenemen**
- **gebouw afsluiten**
- **welk vervoermiddel gebruikt moet worden hoor je via de radio**